

Da tol answers length yao umra sata
Headings pa marker leka
Nur sahe dy

سوال: نمبر 2

تعارف:

رحمان بابا دا پوٽو پیتو شاعرانو کسبی هو جو جووت مقام لری -
 دی دا ذوق نسل شرفیو دا ذوقی کل باره هم پیر سبق جو جو دی -
 رحمان بابا شاعری لسی دا خدائی ورسول جیزه پیرہ به نظر لسی را فی -
 دادی و جه بارزی رحمان بابا دا اولس شاعر و شیل شی -

رحمان بابا شاعری:

دا رحمان بابا دا شاعری منقارہ ابرخه دری دی . جی پکینی
 (1) ہوفیا لہ شاعری یعنی دا خدای او رسول تذکرہ وی
 (2) اعلیٰ اخلاقی شاعری اوہ (3) دا رحمان بابا شاعری کسبی
 عالمگیریت شامل دی

① رحمان بابا ہونیا نہ سنا سری :

دا عشق حقیقی جوابی فرہ رحمان بابا دانی ہی

ہ کہ صورت دا عجز نہ وی پیدا

پیدا کری بہ خدائی نہ وا دا دنیا

رحمان بابا عزتانی ہی دا پتہ نہ دنیا خدائی بابا دا ہا دا اعلیٰ

پیدا کری دا او دغہ ہستی بل جوک نہ بلکہ دا عجز ہی ہستی دا - کہ

دا عجز صورت کہ ذہ وی پیدا نو اللہ بابا بہ کلا ہم دا دنیا تخلیق

نہ وی کری -

خلق وانی بہ دین کنی بی قرار دی

ہا رحمان جی بار پیدا بی قرار ہم

دادی شہ بہ ذہ فرہ رحمان بابا دا عشق حقیقی او مجازی تر فرقہ ہو

فرق فقارہ کری - بہ عشق مجازی کنی دا وی ہی کلا ہی خلق قبل محبوب

او گوری نو ہفتہ نہ قرار ویلو سنی - جیک عشق حقیقی کنی دا انسان طلب

نور ہم بی سیارہ شی او ہفتہ بار بار دا قبل محبوب دا دین بی قرار

وی -

ذہ ہی زلفی دیار اولم پہ خوب کنی

بہ شہ عشق را بانڈی اور وی تر صباہ

رحمان بابا وانی ہی ذاکلہ دا قبل محبوب دین بہ خوب کنی

او کم ، یعنی محبوب نہ فراد عشق حقیقی دی ، نو دا دعویٰ دا زلفی

کوم سرور وی ہفتہ صاحب بانڈی تر سرور وی اور فاتہ دا عشق

خوشو حسوس سنی -

② در حال بابا اخلاقی شاعری :

در حال بابا شاعری یو بل بنهاره اریخ اخلاقی شاعری
دا چی بلنی دا توئی دنیا له باره ه یو مطلب او عقیده لبروت دی .
بلکه خنده چی : رحمان بابا وای .
ه کو نیی ده کنده دا بل سیری په لار کنی
چری ه خنده به دا کو نیی په فایده لار شی

په دی سفر کنی رحمان بابا خلقونه لفریت کوئی چی همیشه دا
خلقو دا خه سوچ لری . اوچه دا باره هم کنده چه کنی - لفری
چا ته هم تقضات رسولو کو منشس ه کوئی - هسی نه هغه ده
خایی تاآ تقضات اوری -

عقلیت هسی مناسب نه دی دا سپین کبیره

چون روانه دی په وقت دا بچوم

په دی سفر کنی رحمان بابا خلقو او خاص کر ژوانا تو ته
دفریت کوئی چی کله هم تا سو هرته هسیر سپین کبیری او کوری
نو دا هغه دا حالت نه عقلیت ه کبری بلکه دا دی باندي دا عقل
نه کار اخلی - خله چی دا دواک دنیا دا ، نن دا هغه چی خنده
دی ، سبابه داسی حالت نشا هم وی -

③ در حال بابا شاعری کنی عالمگیریت :

عالمگیریت هسیر دا اخلاقی شاعری یو متسع دی -
در حال بابا نه زبانه زیاد تر شاعری کنی عالمگیریت په
غنه توگه به نظر راخی - رحمان بابا فرحانی چی

DO NOT WRITE ON THIS PORTION

کوم زندہ چی دا فردہ بہ غیر تیر شی
بسیا بس دی دوسرہ دھیت بہ دی دنیا۔

دا دی سفر تہ دار حمان بابا دا عالمگیریت
اوہ پوھی اڈارہ کیری گی ہنہ ٹوہرہ دا
عیت سوخ والا ساعر دی۔ بہ دی سفر کئی
ہنہ دا وانی ہی انسان لہ بارہ دا پوسرہ
عتر کتل دا دنیا کئی ہونڈ تیر و لوہارہ پو
عیت دھیت دی۔ وکان دا ہی کہ جہ دنیا کئی
دی قتلہ ہونڈ جمع او کئی آفر بہ ہم دا
دنیا جہ دھیت کیری او قبر نہ بہ تھی۔

۴ انسانیت تہ بہ دولت تہ دی دہانہ
کہ بت جو کیری دا ہر فرد انسان تہ دی

دی سفر کئی رحمان بابا دا اپنے کوئی ہی دا
انسانیت دا لگان مال دولت خورہ بالکل نہ دی۔
دا دا پو انسان دا زہہ احساس دی جی ہنہ تہ
انسانیت بنامی۔ ظلم را سہ کہ جی خان
خیج بالڈی کہ ہر سو ٹوہرہ کو ششرا او کیری دھیت
تہ انسانیت تہ سہ جو ہدی۔

حاصل کلام :-

دادی ہوں بخت بنوہ دادی جی رحمان بابا دا ہوں
 لہنا نہ شاعر کو کئی یو اوچت مقام لری او دا ہوں اولس شاعر
 دی - دا روی نہ شاعری کئی صلہ موت نہ دری ارحہ
 جی رقتو ، اخلاقی شاعری اور عالمگیریت دی فہ پہ
 غنہ تو کہ نہ نظر راھی - دا روی دا شاعری نہ ہوں لہنا نہ
 پیر عت سبق حاصل کو بی سہ شے -

2025.01.23 18:44

سوال نمبر 5:

تعارف: خوشحال خان بابا دا سھتو پنتون، قائم يو ڊيپر نوي شاعر
ٿيسر شوي جي به خپله شاعري سره سره داخل بهادري باندي هم
يو ڊيپر نوي نوڻ جو ڪري. به ابتداء ڪئي دي دا فعل به فوڻ ڪئي نوڻ
وڌ او هڻوي له بي پلٽه هڻو ڪري. خو بعد ڪئي دا ته دا فعلو دا
نيٺو فو اڌانه او سره نوڻ دا هڻوي نه بي لاري جدا ڪري. دا خوشحال
بابا شاعري دا هغه ڏا سھت سبب جو له ٿيو.

خوشحال بابا شاعري ٺهڪاره ٺهڪاره اله خونه:

دا خوشحال خان دا شاعري ٺهڪاره اله خه ڦلور دي جي ٻڪني
قائم شاعري، اخلاقي شاعري، زريه شاعري اور عشقيه
شاعري شامل دي.

① اخلاقي شاعري

خوشحال بابا اخلاقي شاعري به ذريعه سره دا پنتون قائم ڪئي ڊيپر
شعور دا پيدا ڪيو به حقا ڪري. ته سٺم ٿيو وايي:

دا منت دارو که شڪم ٺڪار هي نه دي
که علاج له راضي راضي مسيني هم

خوشحال بابا طلب رادي جي هر خه به خيل طرفه باندي ٺڪار
وي او به خه ڪار بي هم هي جي دا سرگي دا علاج له باره هم دا
آسره باندي ناسره نه دا ٺڪار. عيني نه به حقله وٺل ڪئي جي سر
انسان به بي هوندي ڪوڏ. خوشحال بابا وايي جي دا سوال دا علاج له
هي سرگي قبول دي که عيني ڳالهه هم راضي نوڻت هي نه دي ٺڪار

دغه سټارک يوبل موقع باندې هم فوٽبال بابا فرماني ځي

ځي دروغ دا خوښي اوباسي ځله ځله دا
ځي رښتيا اخلي اوباسي ځله ځله دا

ځادي به ذريعه فوٽبال بابا وټيل غواړي ځي هوسن اوږه
هر حال کښي رښتيا وټيل (پار وي) - دي سټرک کښي فوٽبال بابا لومړنۍ د لغوت
اظهيار کړي - يعنې ځي کم انسان دروغ وايي ځي دا انسان ځي پر کم
طرف وي - ځکه کم انسان ځي رښتيا وايي هغه دا عزت او احترام قابل

دي

قاضي سټارکي / وطن سټارکي

وټيل شي ځي فوٽبال بابا به پېښور تام باندې سټارکي
وړ - او دا خپل سټارکي به ذريعه ځي په ډير خو فوٽبال باندې سټارکي دي -
ځکه ځکه ځي وټيل

که وټيل دا اتفاق پښتانه هومي
زور فوٽبال به شي دوباره شي ته دا جوان

به دي سټرک کښي فوٽبال بابا دا پښتو تر هغه دا نا اتفاق، ذکر
کوي - او دا دي خبري احساس ور لوي ځي پښتانه که يا
اتفاق شي لور دا هغه دا خوشحالي به ځي لور عيت وي او هغه به
ځه شي ځي دا لور به اتفاق شي -

يوپل خانې ټپې وايې چې

تيره مې اولیده راغلم تر سوات
پنډون مې اولید دا لوی لوی ذات
عقل او همت مې وه او نه لید
بهرته راغلم ماښم هم ملاقات

په دې سفر ټپې خوشال بابا دا پښتو دا حال ته ذکر کوښې
همیش مې دا لور و خلق لا باره جنگوزه او کړه خو مچا هم ورته
اهمیت ور نکو - هغه سزید وايې چې پښتانه که دا صرغي دي
هغوي په خراب حالاتو خړه خړ دي -

پښتانه په عقل پوهه خه ناقص دي
کوچه سې دا قضایانو دا هوس دي
باد شایې مې دا فعلو په زر بېله
دا فعل دا دو لټو په هوس دي

په سفر ټپې خوشال بابا وايې چې پښتانه همیش دا فعلو وفاداري
کوي او دا هغوي دا دود لا لڅ خړي - حال ته فعل پښتانه
دا قبل هغه لره استقال کوي او پښتانه دوه کم عقل
دي چې په دې بالکل هم پوهه نه دي -

خوشال بابا رزیده شاعري - -

خوشال بابا دا قبلي شاعري په کښې په دېرو ووقو دا
لور او دا هکلو ذکر کوي خړي - که څنگه چې وايې :

۴ چي په زهر پښتون خوشبلي خوشبلي
اورنگزيب هسي بادشاه دي دا اسلام :

له دي سترخه خوشحال بابا واپل خواري چي دا فعلو اصليت
ته دي - په لوم خوري صرف دا قول اصلاح دا بادشاهت دغه
کوي خو له زره دا پښتون قام خلاف کينه لري او دا پښتو په تکليف
باندي خفه کښي نه -

۴ اطاعت دا اصول العصر خلک نه کرم
خليفه دا زلماني په زره کافر دي

له دي سترخه خوشحال بابا دا خپل په پښتو داپاره دا
ښکولو ذکر کوي چي وي دغه هميشه دا فعل خلاف وؤ - خطايا
چي له خپله ښکاره خو دا وقت بادشاه مسلمان دي خو چي زره
کښي خه دي دغه داصلي ناو نه دي -

④ خوشحال بابا عشقيه شاعري :
دا خوشحال بابا دا شاعري يو بل ښکاره اړخ دا هغې هغه عشقيه
شاعري دا - بلکه ښه شکره چي وايي :

۴ لوره چي تير کښي خو غوږ کوزار لره کنه
زلفي چي ول ول شي دا خپل يار لره کنه
خه رانه واني چي په خنگو نظر ده لره
سترگي چي پيدا دي خود يار لره کنه -

له دي ستر کښې خوشحال بابا دا عشق احساسات
بيا لوي هي محبوب کله زلفي جوړې کښې نو دا
بکار هي حرف خپل محبوب له باره دي - هغه منگي
وايي خي خدائي يا سا انسان لره ستر ستر کښې
ورکړي هم دا خپل محبوب دا ديار له باره دي نو
بکار هي دنيا بي هم دا ديار له باره نه منع کوي -

دا خوشحال له زړه ديار محبت نه هي
کله مينه له خپل بت له بت پرسته .

خوشحال بابا وايي هي دنيا که هر خوږه کوشش
او کړي هم خادي دا زړه ده دا خپل يار محبت
نه شي لږ کوي اور دا بار د باره هر شتم توکي
اور تاوان ته تيار دي - ښه هي دا بت پرسته
لره کښې دا خپل بت محبت دي ، زړه نشان دا
دا له زړه کښې هم خپل محبوب له مينه دا -

حامل کلام :-

خوشحال بابا دا خپل شاعري له درد خړه پښتانه
ستايل دي - خپل شاعري کښې دا زړه
اخلاقي ، او قام شاعري به خړه خړه عشق شاعري
هم کړي - چې له پوره شاعري کښې دا دنيا دا
باره کو سبق او خوند لږوت دي

بی وؤ طالوت دا دی لس خاصن وؤ ، هی بکني لو نوم ارفیه او دابل
برخیه وؤ - دا برخیه اولاد نوم وؤ افغانه - هی کله سلیمان ^ع بادشاه
نشو نو برخیه دا دعوی به فوخ کني ملازم شو - وقت شیرلده ، بی
اسرا ^ع بیله شلست اوسو نو افغانه سره دا اولاده افغانستان ته راغی
او آباد شو . وه وقت بسین دا پینو نو یوبل سردار قیس ^ع سردار شد
چو له سوچی به دا خالد بن ولید ^ع سره بی تعلق وؤ - دی ته خالد
دا اسلام دعوت ورکړو او رسول اللہ ^ص سره به ملاقات کني ورته عبدالرشید
نوم مبلو شو او مسلمان شو - ویشل شی هی دا قیس درې خاصن
غورعش ، سرین ، بپن وؤ . هم دی درې کسانو سره دا پینون
نسب میلا ویری .

② دویمه نظریه : آریایی نظریه .

اصل کني قونک سره دا اول نظریه هی ساهي نظریه
دا ، دا درې پېرونلی زیر دی . خودی سره سره هی بله کهه نظریه
دا هغه دا ویشل شی آریایی نظریه - دا دی نظریه به نظر کني پینانه آریایی
د آریایی ژبی خلق دا انشاء ته مختلف علاقون ته هجرت او کړو . دا هجرت به نو وقت
له بلکه به سلو نو کلونو کني شوی وؤ . دا افغانستان به خیمه بلخ هی جنکي
به ورته "وز" ویشل شو ، وه هجرت او کړو . دا بلخ ته مینلی ما دا خلق دا
ایران ، او هندوستان له لار لوان شو . افغانستان کني دی آریایی
ژبه دا ژبه (پینو) شکل اختیار کړو . له هندوستان کني سنسکرت
پور ایران کني دا فارسی او دا نیلوی به نوم سره یاد شو .
دا دی به ثابت شو هی دا پینو ژبه او دا پینانه بنیاد او اصل دا آریاؤن
ژبه میلا ویکي .

اولسي ادب :

اولسي ادب ته عوامي ادب هم ووٽيل شي. هغه ادب ڪم ڄمي ته سڳو بچل حالت ڪڍي ٿو هو ته وي، شاعري ٿي ته وي معلوم، اودا پوئيل ته بل نسل ته سڳو به سڳو هتقل شي، اولسي ادب وٽيل شي.

اولسي ادب هم دا نثر او هم دا شاعري به حالت ڪڍي وي. نثر ٿي ڄي ڪوم زار تي هغه ڪڍي لطف، قديم انجور به شامل ڏي. دغه شان شاعري ٿي ٿا سره ڄي ٿو ڏي هغه ٿي ٿا سره وغيره شمار ڏي.

ٻيو ادب اها ڦا :

قديم ٿي ٿي ادب ڪڍي دا پوڻ ته اول هٿو ٿي دا - دا ته لهر ٿي هم وٽيل شي - به ڏي ڪڍي اول هٿو به اول ڏوڏ هٿو اول ڏي. ڏي دا ٿي ٿو واڻي ڄي ڏي سره اول ٿي شي.

مثلاً : جانان دا نور اول بلار ه ٿو ڏي ڇاڻ ه ڄي اول ٿي دا سڳو سڳو ٿي ته

ٻيو ڦلڻر هوند ڄي، ٿي وٽي صبر ته ڇاڻ ڏي دا هم ٿي وٽيل شي، ٿي دا ڄي ڄي ٿو ٿو ٿي ٿي ڏي.

سڳو به ٿو نه سڳو ٿي سڳو هغه ڄي ٿي ڄي ڄي ڄي ڄي ڄي

۴- اولسی ادب دویم صفا لوبه دا - ه
دا آنتر دا پلنگ لگور سره دا پنتو په
آواز و پیل شی - دا همیشه دا هونشالی له
واقع او په غیرگو آوازونو و پیل کیلی -

۵- سزره :

دا پنتو ادب لوبل هونو پوی دی هغه
له سزره و پیل شی - سزره او لوبه
پوشخ دی خو په سافحت کینی یی لگن نشان
خرقو ری - داسه سزره سافحت دا لوبی نه لگن
اولی دی -

نیمه کی

دی قه پید کی خک وای پوی دا دی هغه
همینه نیمه وی - دا دارو کسانون له اورز
دا سوال او جواب له شکل کینی و پیل شی

۶- بل له

دی ته له بل و پیل شی پوی دی
کینی ردیف بار بار بل کیلی -

- چار بېته:

چار بېته دا پښتو ادب يو بل هنر دی چې با لکل
دا لوبی او داستوري له شان وی. خو دی ښی فرق دا وی
هی زاهولو فهم کو او ردواپی لرا بروی.